دستچین

■ **نظارتی بر انتشار اخبار حوزه سلامت نیست**

به گزارش تسنیم، اکبر نصراللهی، کارشناس رسانه گفت: متأسفانه نظارتی بر انتشار اخبار حوزه سلامت نیست و براساس تحقیقی که انجام دادیم، فقط ۲/۶درصد از اخباری که در خبرگزاری‌ها منتشر می‌شود پیشگیری را بر درمان مقدم می‌دانند و سهم اخبار سلامت از کل اخبار تولید شده بسیار ناچیز است.

■ **از خارج کشور برنامه گرفتند**

توران ولی‌مراد، مدیر شورای همکاری‌ها و شبکه ایران زنان به برنا گفت: در دوران اصلاحات معاونان امور زنان ریاست‌جمهوری برنامه‌هایشان در جهت اهداف خارج کشور تعیین می‌شد نه رفع مشکلات واقعی زنان، حالا معاونان امور زنان دولت یازدهم و دوازدهم درباره قتل دختر ۱۷ ساله در اهواز توییت می‌زنند.

■ **وجود ۴ هزار روان‌شناس نما در کشور**

محمد حاتمی، رئیس سازمان نظام روان‌شناسی و مشاوره به باشگاه خبرنگاران جوان گفت: ۴هزار روان‌شناس‌نما در کشور وجود دارد که از این تعداد تخلف ۴۵۰ نفر از آنان احراز شده و در روزهای آینده اسامی آن‌ها به عنوان متخلف در سایت این سازمان درج می‌شود.

■ **همه می‌خواهند دکترا بخوانند**

علی خاکی صدیق، معاون آموزشی وزارت علوم در مورد تقاضامحور شدن پایان‌نامه‌های دانشجویی به میزان گفت: همه داوطلبان فقط می‌خواهند دکترا بخوانند، بیشتر پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در دانشگاه‌ها تقاضامحور نیستند در حالی که باید این پروژه‌ها بر مبنای پروژه‌های واقعی و نیازهای جامعه تعریف شوند.

حسین اکبری
پژوهشگر اجتماعی

حل مشکلات حاشیه شهر مسئله‌ای نیست که بتوان بدون مشارکت مردم حاشیه و در کوتاه‌مدت انجام داد. راهکار اصلی این است که با توجه به اینکه همیشه جاذبه‌های شهری و مشکلات زندگی از جمله اجاره‌های سنگین در متن شهر وجود دارد مهاجرت نیز اتفاق می‌افتد و همواره حاشیه پشت حاشیه شکل می‌گیرد و باید تمهیداتی برای جریان‌های مهاجرتی و موج‌هایی که برای جابه‌جایی به‌وجود می‌آید اندیشیده شود چون این‌ها مولد حاشیه‌نشینی هستند و تا زمانی که این متغیرهای اصلی ایجادکننده حاشیه، کنترل نشوند هر اقدامی که برای رفع آن انجام شود چندان موفق نخواهد بود و حاشیه‌ای دیگر پشت حاشیه به‌وجود خواهد آمد.

در گفت‌وگوی قدس با یک پژوهشگر اجتماعی بررسی شد

حاشیه‌های پررنگ‌تر از متن حاشیه‌نشینی

اعظم طیرانی| حاشیه‌ها چه در بطن شهرها و چه خارج از آن‌ها باشند، آسیب‌های اجتماعی را همراه خود می‌آورند. اهمیت این موضوع به‌قدری است که رهبر معظم انقلاب بارها بر رفع آن به عنوان یکی از اولویت‌های اصلی آسیب‌های اجتماعی در کشور تأکید کرده‌اند. ایشان در بخشی از فرمایشات خود در سال ۹۶ می‌فرمایند: این حاشیه‌نشینی‌ها به‌خاطر وضع نابسامان روستاهاست که [به شهرها] می‌آیند و الان یکی از مشکلات کشور شده حاشیه‌نشینی و مفاسدی که در حاشیه‌نشینی شهرها به وجود می‌آید و آسیب‌های اجتماعی فراوان. اما با همه این اوصاف روزبه‌روز بر جمعیت حاشیه‌نشین‌ها افزوده می‌شود. این حرف ما نیست».

به دلیل تأثیر این معضل در ایجاد آسیب‌های اجتماعی نخست باید آن را به‌درستی شناخت و سپس برای درمان آن نسخه قابل اجرایی نوشت.

حسین اکبری، پژوهشگر اجتماعی و عضو هیئت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه فردوسی در گفت‌وگو با ما ضمن ارائه تعریفی از حاشیه‌نشینی، به مشکلات فرهنگی و اجتماعی پیش‌رو و راه‌های درمان آن اشاره می‌کند.

■ **شما جامعه‌شناسان به چه مناطقی حاشیه‌نشین می‌گویید؟**

در اینکه به چه منطقه‌ای حاشیه گفته می‌شود دیدگاه‌های مختلفی وجود دارد. اما یک دیدگاه مرسوم که معمولاً در شهرها مورد استفاده قرار می‌گیرد موضوع خدمات شهری است. حاشیه اغلب به محلی گفته می‌شود که از امکانات شهری برخوردار نیست و با نوعی از عقب‌ماندگی در دسترسی به این خدمات مواجه است.

بخشی از دیدگاه‌ها نیز با نگاه اقتصادی حاشیه را مناطقی می‌دانند که حاشیه‌نشینان با ساختار اقتصادی شهر چندان ترکیب نشده‌اند و جزو نظام اقتصادی شهر نیستند. اما وقتی می‌خواهیم از نگاه جامعه‌شناسی، اجتماعی و فرهنگی حاشیه‌نشینی را تعریف کنیم، حاشیه و حاشیه‌نشینی را مناطقی می‌دانیم که نتوانسته‌اند در نظام اجتماعی شهر ادغام شوند و جزئی از شهر به مثابه یک کلیت و یک نظام قرار نگرفته و ساکنان آن در حاشیه شهر به زندگی خود ادامه می‌دهند. ما اینجا با واژه‌ای به نام ادغام اجتماعی مواجه‌ایم که در حقیقت مناسبات اجتماعی و روابطی را که بین حاشیه‌نشینان با متن شهر وجود دارد مورد بررسی قرار می‌دهد و برهمین اساس گفته می‌شود حاشیه جایی است که نتوانسته در نظام اجتماعی شهر ادغام شود و در آن، فرهنگ خاصی در کنار فرهنگ اصلی شهر شکل گرفته است. اما اگر بخواهیم دقیق‌تر بگوییم وقتی همه این‌ها کنار هم قرار می‌گیرند، چه رویکردهای مدیریتی یعنی رویکردهایی که به لحاظ کالبدی و ساختاری حاشیه را بررسی می‌کنند و چه رویکردهایی که به لحاظ فرهنگی و یا اقتصادی و اجتماعی حاشیه و حاشیه‌نشینی را بررسی می‌کنند همه این دیدگاه‌ها جایی به اسم حاشیه را می‌سازند و اساساً نمی‌توانیم حاشیه را صفر و یک در نظر بگیریم و بگوییم یک جا حاشیه هست و یک جا حاشیه نیست، چراکه حاشیه دارای درجه است و برخی از مناطق این ویژگی‌ها را بیشتر دارند و حاشیه‌ای‌تر هستند و برخی از مناطق کمتر. بنابراین همه مناطقی که به آن‌ها حاشیه گفته می‌شود از ویژگی‌های یکسانی برخوردار نیستند؛ بلکه به لحاظ ویژگی و مؤلفه‌هایی که برای حاشیه‌نشینی در نظر گرفته می‌شود، می‌توانند از طیفی از مناطق کمتر حاشیه‌ای تا مناطق بیشتر حاشیه‌ای طبقه‌بندی شوند اما همه آن‌ها به درجاتی هر یک از این ویژگی‌ها را دارند.

■ **چه تعداد محله حاشیه‌نشین در کشور وجود دارد؟**

این موضوع با توجه به تعریف محله‌های حاشیه‌نشین در دستگاه‌های مختلف متفاوت است، اما براساس آمار اعلام شده، بین ۱۱ تا ۱۴میلیون نفر حاشیه‌نشین در کشور داریم که در مناطقی از کشور این آمار بیشتر هم عنوان شده است، چراکه ما با یک پدیده نسبتاً گسترده در کلانشهرها روبه‌رو هستیم و پیش‌بینی می‌شود افراد بیشتری ساکن این مناطق باشند و حتی در اطراف شهرهایی مثل چابهار و سبزوار که برخی از مؤلفه‌های توسعه را دارند نیز حاشیه‌نشینی شکل گرفته است. بنابراین حاشیه‌نشینی مختص کلانشهرها نیست و ممکن است با مقیاس کوچک‌تر در سایر شهرها نیز شکل گرفته باشد.

■ **آیا حاشیه‌نشینی با تعریفی که در ذهن جامعه وجود دارد همیشه برای شهرها مشکل‌زا بوده است؟**

خیر. این مسئله رویکرد مردمی است که در متن شهر ساکن هستند و نسبتی به حاشیه دارند که در اصطلاح به آن‌ها برساخت، داغ ننگ یا استیگما می‌گویند. یعنی تعریفی که مردم متن شهر از حاشیه با عنوان پایین شهری و یا تعریف‌های دیگری که عموماً بار منفی به همراه دارد؛ در واقع حاشیه به یک برچسب تبدیل می‌شود که به برخی از مناطق شهر به عنوان مناطق مشکل‌زا، آسیب‌زا یا دارای مشکلات فرهنگی داده می‌شود و این برچسب موجب اختلال در روابط بین حاشیه‌نشینان با مردم متن شهر می‌شود.

■ **این نگاه‌های متفاوت به حاشیه‌نشینی در این خصوص چقدر درست است؟**

مطالعات ما در این زمینه نشان می‌دهد تراکمی از انواع آسیب‌ها و مشکلات اجتماعی در این مناطق وجود دارد که می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد و یکی از این دلایل تراکم زیاد جمعیت است. بنابراین این نگاه منفی وجود دارد و یکی از موانع ادغام نواحی حاشیه در متن شهر است.

■ **مشکلات فرهنگی و اجتماعی حاشیه‌نشینی چگونه قابل حل است؟**

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های آسیب‌ها و مشکلات فرهنگی و اجتماعی، قابل کنترل بودن و قابل حل بودن مشکل است. شاید ما نتوانیم به طور کامل مشکلات این حوزه را حل کنیم اما حتماً می‌توان این مسائل را مدیریت کرد تا کاهش پیدا کند. اینکه چه اقداماتی باید انجام شود باید عوامل سبب‌ساز آن‌ها را شناسایی کنیم. به عنوان نمونه در مناطق حاشیه شهر فقر و وضعیت معیشت یکی از مهم‌ترین مادر مسئله‌هایی است که جریان زندگی را در این مناطق شکل می‌دهد و موجب بروز آسیب‌ها می‌شود. بنابراین تا زمانی که فقر در این نواحی حاکم باشد، آسیب‌ها هم وجود دارند و باید توجه‌داشت آسیب‌ها و مسائل اجتماعی به شکل شبکه‌ای با هم مرتبط هستند یعنی در جایی که فقر وجود دارد، اعتیاد هم به‌وجود می‌آید که خود اعتیاد می‌تواند دوباره موجب گسترش فقر شود. به این ترتیب اگر بخواهیم به سراغ مدیریت این نوع آسیب‌ها برویم باید با یک نگاه سیستمی و جامع به انواع آسیب‌ها، مسائل اجتماعی و مشکلات مناطق حاشیه باشد و در واقع مادر مسئله‌ها را بشناسیم و بدانیم متغیرهای اهرمی که می‌توانند کل سیستم حاشیه شهر را به یک فاز مثبت ببرند چه چیزهایی هستند.

یکی از مشکلات ما در حال حاضر در خصوص نواحی حاشیه شهر این است که یک رویکرد سیستمی جامع نسبت به حاشیه شهرها و مسائل و موضوعات آن‌ها نداریم، بلکه عمدتاً سازمان‌ها و نهادهایی هستند که هر یک به شکل منفرد و جزیره‌ای اقداماتی را انجام می‌دهند و عملاً هماهنگی و انسجامی در عملکرد کلی آن‌ها وجود ندارد.

به اعتقاد من باید ابتدا یک نگاه سیستمی و کل‌نگرانه برحاشیه شهرها حاکم شود و بدانیم روی کدام قسمت و کدام مسئله حاشیه شهر متمرکز شویم تا بتواند بیشترین تأثیر را بر کلیت سیستم حاشیه شهر بگذارد. باید بدانیم وقتی در مورد ساکنان حاشیه شهر صحبت می‌کنیم، منظورمان یک عده افرادی که هیچ چیز ندارند نیست، بلکه ظرفیت‌های بسیار زیادی در حاشیه شهرها وجود دارد. این روزها توانمندسازی‌های دارایی‌محور و اجتماع‌محور یکی از مهم‌ترین رهیافت‌هایی است که سازمان‌هایی نظیر بانک جهانی برای این نواحی از آن استفاده می‌کنند. بنابراین می‌توانیم از این ظرفیت‌ها، استعدادها و دارایی‌های محله‌محور با مشارکت خود مردم بهره ببریم و با استفاده از آن، به تعاملی که بین مردم و نهادهای حاکمیتی شکل می‌گیرد برسیم. اما متأسفانه تاکنون در جلب مشارکت مردم در این نواحی بسیار ضعیف عمل کرده‌ایم.

یادداشت

نگذاریم کارد به استخوان برسد

جواد صبوحی| تنها دقایقی پس از شهادت علی‌اکبر رنجبر در درگیری با اراذل و اوباش، مجلس شورای اسلامی از آمادگی خود برای اصلاح قانون استفاده از سلاح برای مأموران ناجا با قید فوریت خبر داد.

آن‌طور که آمارهای رسمی می‌گوید، در یک‌سال گذشته علاوه بر شهید رنجبر، هشت مأمور پلیس دیگر نیز در درگیری با اشرار و یا قاچاقچیان در نقاط مختلف کشور به شهادت رسیده‌اند.

البته موضوع بحث‌برانگیز چگونگی استفاده از سلاح در هنگام درگیری‌های مشابه، تنها محدود به نیروی پلیس نیست؛ تاکنون ۱۴۵ محیط‌بان نیز قربانی شکار تفننی شکارچیان غیرمجاز شده‌اند. براساس قانون به‌کارگیری سلاح که در سال گذشته به تصویب رسید، محیط بانان نمی‌توانند به شکارچی غیرمجاز یا هر فرد مسلح یا هر فردی که به منطقه حفاظت شده وارد شده و حتی مجهز به سلاح است، تیراندازی کنند.

موضوع چالش‌برانگیز و مورد بحث درخصوص اتفاق‌های اخیر نه نبود قانون، که نقص در آن‌ها و یا سهل‌انگاری در اجرای آن‌هاست. به‌ویژه آنکه کارشناسان و حتی وضع‌کنندگان قانون در قوه مقننه بارها از تعدد قوانین و وجود بیش از ۱۲هزار قانون در کشور اظهار نگرانی کرده‌اند؛ قوانینی که خود به تنهایی می‌توانند سبب تناقض در اجرا شوند و به همین دلیل بسیاری از آن‌ها باید به تیغ اصلاح سپرده شده و جراحی شوند.

به نظر می‌رسد این روزها قاعده مشهور «قانون بد، بهتر از بی‌قانونی است» نیز چندان کارساز نیست؛ به‌ویژه وقتی قرار است درهای توجیه را برای مسئولان اصلاح قوانین و یا ناظران بر قوانین همچنان باز نگه دارد. قوانینی که به دور از درک فضای فعلی جامعه اجرا می‌شوند؛ گرچه روزی با هدف کاهش هرج‌ومرج به تصویب رسیده‌اند اما ممکن است اجرای همان اصول نیم‌بند آن نیز تهدیدی جدی برای امنیت جامعه محسوب شود.

قوانین برای اجرا و پیشگیری از بحران‌ها و تأمین امنیت و رفاه تصویب می‌شوند. با این حال همه ساله بخش قابل ملاحظه‌ای از نیروی انسانی و اقتصادی کشور صرف چانه‌زنی برای تأمین بودجه به‌منظور جبران خسارت‌ها می‌شود؛ تکرار دور باطلی که به دلیل نقص و ضعف جدی بسیاری از قوانین و یا اجرای دست و پا شکسته آن‌ها همچنان ادامه دارد.

در این میان برخی از این قوانین تازه وقتی مجال اصلاح پیدا می‌کنند که کارد به استخوان می‌رسد و حس مطالبه‌گری جامعه به یک‌باره غلیان می‌کند.

وقتی داس پدری سنگدل، کودکی را ذبح می‌کند، مردی همسر جوانش را سلاخی می‌کند و هیولاوار به آن می‌بالد یا وقتی که ده‌ها شهروند بی‌گناه قربانی ساخت‌وسازهای غیرمجاز عده‌ای در حریم رودخانه‌ها یا محل‌های غیرقانونی و ممنوع می‌شوند و جان و مالشان بر اثر سیل از بین می‌رود و یا حتی وقتی خبر رسوب و فاسد شدن ده‌ها هزار تن کالا در انبارهای سازمان اموال تملیکی منتشر می‌شود تازه آن زمان ضرورت اصلاح قوانین حمایت از کودکان، قانون استفاده از سلاح برای مأموران پلیس و یا چکش‌کاری قانون مبارزه با قاچاق شنیده می‌شود وگرنه اگر این اتفاق‌ها نمی‌افتاد، بسیاری از این قوانین همچنان سال‌ها دست نخورده باقی می‌ماند.

هرچند متأسفانه گاهی فراوانی و تکرار برخی حوادث، به عادی‌انگاری در میان برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیرندگان جامعه منجر می‌شود و همین سهل‌انگاری است که موجب می‌شود در عین آنکه هر ساله ده‌ها نفر قربانی ساخت‌وسازهای غیرمجاز و گودبرداری‌های غیراصولی می‌شوند، اما چرخ قانون نظام مهندسی ساختمان بر همان پاشنه ۲۶سال گذشته خود بچرخد. همین تعلل، مرگ ۴۱هزار ایرانی در هر سال را به دلیل آلودگی هوا رقم بزند؛ آن هم در حالی که کارشناسان محیط زیست معتقدند قانون هوای پاک فعلی یکی از مترقی‌ترین قوانین دنیاست اما به درستی اجرا نمی‌شود. خلاصه آنکه همین امروز جان هزاران هموطن، حیات هزاران اصله درخت، بقای ده‌ها اثر طبیعی و حیات و ممات سرمایه‌های طبیعی و غیرطبیعی کشور در معرض تهدید قوانین ناقصی است که دیگر پاسخگوی نیازهای امروزمان نیست؛ پس نگذاریم کارد به استخوان برسد و بعد فکر چاره کنیم.

آموزش عالی

وزیر علوم:

کنکور برای ۱۵درصد داوطلبان حذف‌شدنی نیست

محمدعلی زلفی‌گل، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری دوشنبه گذشته با اشاره به پیروزی انقلاب اسلامی و تحولات گسترده در حوزه آموزش عالی گفت: باوجود تحریم‌های ظالمانه اقتصادی، سهم دانشمندان ایرانی در تولید علم دنیا به ۳۰درصد رسیده است. نظام جمهوری اسلامی ایران در عرصه مدیریت علمی کشور بسیار موفق عمل کرده است.

وزیر علوم همچنین با بیان اینکه تلاش می‌کنیم دانشگاه را به نیازهای جامعه و صنعت وصل کنیم خاطرنشان کرد: هنر ما باید این باشد که تحقیقات را در راستای نیازهای اساسی جامعه هدایت کنیم.

زلفی‌گل درباره حذف کنکور نیز یادآور شد: در رشته‌های برتر برای حدود ۱۵درصد داوطلبان، کنکور قابل حذف نیست.

مدرسه

سخنگوی اپلیکیشن شبکه آموزشی دانش‌آموز:

تمام امکانات «شاد» به جز دو سرویس رایگان است

حسین صادقی، سخنگوی اپلیکیشن شاد به پانا گفت: اکنون حدود ۲میلیون و ۷۵۰ هزار و ۲۱۳ کاربر همزمان و ۱۱ میلیون کاربر روزانه از شبکه دانش‌آموزی شاد استفاده می‌کنند.

وی با بیان آخرین تعداد گروه‌ها و کانال‌های تشکیل شده دانش‌آموزی و معلمی در شبکه شاد افزود: تاکنون بیش از ۱۳میلیون دانش‌آموز در حدود ۱۲۸هزار مدرسه مشغول تحصیل برخط از طریق شاد هستند و ۷۷۶ هزار معلم آن را نصب کرده‌اند. همچنین تاکنون ۲۶میلیون نصب در شبکه شاد انجام شده است.

سخنگوی اپلیکیشن شاد درباره رایگان بودن تعرفه اینترنت شاد نیز اضافه کرد: به جز دو سرویس شادبین و رمزینه‌خوان که تعرفه عادی وب‌گردی محاسبه می‌شود، تمام امکانات شاد همچنان رایگان است.

نظامی و انتظامی

معاون پلیس راهور تهران بزرگ بیان کرد

سهم ۳۷درصدی عابران پیاده در تصادف‌های فوتی

به گزارش باشگاه خبرنگاران جوان، سرهنگ علی همه‌خانی، معاون آموزش و فرهنگ ترافیک پلیس راهور تهران بزرگ گفت: در بین کاربران ترافیکی عابران پیاده آسیب‌پذیرتر هستند، زیرا هیچ حفاظی ندارند و با کوچک‌ترین برخورد جراحت‌هایی پیش می‌آید و اگر شدت تصادف زیاد باشد، ممکن است فوتی داشته باشیم.

به گفته وی، برخی عابران از روی نرده‌ها و گاردریل‌ها می‌پرند که جانشان در خطر است. در ۹ ماهه امسال ۱۵۴ نفر از فوتی‌ها مربوط به عابران پیاده بوده؛ یعنی ۳۷درصد کل تصادف‌های فوتی تهران را به خود اختصاص داده است.

همه‌خانی افزود: البته نسبت به سال ۹۹، ۳درصد کاهش فوتی داشتیم، اما رانندگان لازم است در جاهایی که نور کم است با احتیاط رانندگی کنند.

جامعه

قدس

آیین‌نامه رتبه‌بندی معلمان آماده شد

یوسف نوری، وزیر آموزش و پرورش با تأکید بر اینکه به طور جدی پیگیر اجرای رتبه‌بندی معلمان در سال جاری هستیم، به فارس گفت: آیین‌نامه رتبه‌بندی معلمان آماده است، اما باید در دولت بحث و بررسی و مراحلی طی شود. منتظریم بررسی‌ها درباره اشکالات رتبه‌بندی معلمان در این هفته پایان یافته و تصمیمات نهایی شود و به شورای نگهبان برای تأیید برود.

واکنش

واکنش به آمارهای متفاوت درخصوص کمبود دارو

علی فاطمی، نایب رئیس انجمن داروسازان ایران در واکنش به آمارهای متفاوت درباره کمبود دارو به ایلنا گفت: متأسفانه آمارهای کمبود دارو مخدوش است به دلیل اینکه کسی که متولی پاسخگویی بابت کمبودهاست و بی‌طرف نیست، نباید خودش آمار بدهد، کسی باید اظهارنظر کند که سازمان مردم‌نهاد است. مقامات بالادستی درصورتی که می‌خواهند درباره کمبود هر کالایی اطلاعات دقیق بدست بیاورند، باید از تشکل‌های مردم‌نهاد مربوط بپرسند. اگر از مقام مسئول این مسئله را پیگیری کنند بی‌تردید آمار را به گونه‌ای اعلام می‌کنند که در دوران مدیریت آن‌ها کمبودها بارز نباشد.